

**Informatīvais ziņojums „Par 2010.gada 4.ceturksnī īstenotajiem
aktīvās darba tirgus politikas pasākumiem”**

Saturs

1. Ievads.....	3
2. Situācijas apraksts	3
3. 2010.gada 4.ceturksnī īstenotie nodarbinātības pasākumi.....	10
3.1. Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve	10
3.2. Pasākumi noteiktām personu grupām.....	12
3.3. Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi	14
3.5. Pasākumi komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai	16
3.6. Kompleksie atbalsta pasākumi	17
3.7. Profesionālā apmācība bezdarba riskam pakļautām personām	20
3.8. Karjeras konsultācijas.....	23
3.9. Nodarbinātības valsts aģentūras inspektoru asistentu apmācība un prakse.....	23
3.10. Mūžizglītības pasākumi nodarbinātām personām	25
4. Kopsavilkums un secinājumi	27
5. Pielikums „Bezdarbnieka statistiskais portrets 2010.gada 31.decembrī”	29

1. Ievads

Informatīvais ziņojums „Par 2010.gada 4.ceturksnī īstenotajiem aktīvās darba tirgus politikas pasākumiem” (turpmāk – Informatīvais ziņojums) izstrādāts, pamatojoties uz Saprašanās memorandā starp Eiropas Savienību un Latvijas Republiku (*Saprašanās memoranda otrais papildinājums*) un „Latvijas Stratēģiskās attīstības plānā 2010.-2013.gadam” (*apstiprināts ar 2010.gada 9.aprīļa rīkojumu Nr.203*) iekļauto uzdevumu (Nr.2.1.1.4.), kurš paredz regulāri informēt Ministru prezidentu par aktīvās darba tirgus politikas pasākumu ieviešanas gaitu.

Informatīvā ziņojuma mērķis ir izvērtēt Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – Aģentūra) 2010.gada 4.ceturksnī aktīvās darba tirgus politikas pasākumi - to efektivitāti, to veidu un apjoma atbilstību darba tirgus situācijai. Informatīvajā ziņojumā tiek iekļauta informācija par iesaistāmo bezdarbnieku skaita izmaiņām konkrētos aktīvās darba tirgus politikas pasākumos, ņemot vērā izmaiņas bezdarba situācijā vai bezdarbnieku pieprasījumā pēc konkrētā nodarbinātības pakalpojuma.

2. Situācijas apraksts

Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie sezonāli neizlīdzinātie dati liecina, ka 2010. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar 2009. gada 3. ceturksni iekšzemes kopprodukts (IKP) palielinājies par 2.9%. Pēc sezonāli izlīdzinātajiem datiem 2010. gada 3. ceturksnī, salīdzinot ar 2010. gada 2.ceturksni, IKP apjoms pieaudzis par 0.9%, bet, salīdzinot ar 2009. gada 3. ceturksni, kāpums veidoja 2.5%.

Tabula Nr.1

Gads	Iekšzemes kopprodukts (sezonāli neizlīdzināti dati)			Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju	
	milj. latu		salīdzināmajās cenās, % pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni	latos	
	faktiskajās cenās	2000.gada salīdzināmajās cenās		faktiskajās cenās	2000.gada salīdzināmajās cenās
2009	13 083	6 828	82.0	5 802	3 028
1. ceturksnis	3 309	1 556	82.2	1 464	688
2. ceturksnis	3 340	1 710	81.9	1 480	758
3. ceturksnis	3 221	1 751	80.9	1 429	777
4. ceturksnis	3 213	1 811	83.2	1 428	805
2010					
1.ceturksnis	2 853	1 463	94.0	1 270	651

2. ceturksnis	3 143	1 675	97.9	1 402	747
3. ceturksnis	3 286	1 801	102.9	1 469	806

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde

Salīdzinot ar iepriekšējiem ceturkšņiem, kad ekonomikas atkopšanas galvenokārt virzīja rūpniecības un eksporta pieaugums, 2010. gada 3.ceturksnī ekonomikas izaugsme ir kļuvusi ievērojami plašāka. Papildus rūpniecībai un eksportam pieaugums tika novērots arī mazumtirdzniecībā - par 11,1%, transporta un sakaru nozarē - par 5,4 % un viesnīcu un restorānu nozarē - par 10,1 %. Mazumtirdzniecības pieaugumu noteica automobiļu, motociklu un to detaļu tirdzniecības apjomu pieaugums par 35 %, kā arī nepārtikas preču tirdzniecības pieaugums par 8 %.

Tāpat turpina samazināties krituma tempi būvniecības, finanšu operāciju un publisko pakalpojumu nozarēs, savukārt rūpniecības izaugsme turpina uzlaboties, un, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, apstrādes rūpniecība pieaugusi par 20,2 %. No izlietojuma puses IKP pozitīvi ietekmējis privātā patēriņa pieaugums par 2,5 %, kā arī eksporta pieaugums par 15,5 %. Augot privātajam patēriņam un rūpniecībai, imports pieaudzis par 12,8 %, bet īpaši pozitīvi ir tas, ka pēc strauja samazinājuma 2009.gadā un 2010. gada pirmajā pusē 3.ceturksnī investīciju apjoms, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni, palicis nemainīgs un ar nākamo ceturksni jau sagaidāms investīciju pieaugums.

Neskatoties uz pozitīvajiem makroekonomikas rādītājiem, tomēr jāsaprot, ka Latvijas ekonomikas attīstība ir ļoti cieši saistīta ar ārējās ekonomiskās vides attīstību. Diemžēl pasaules ekonomikas izaugsme joprojām nav stabila, un pasaules izaugsmes tempi 2011.gadā tiek prognozēti vājāki nekā 2010.gadā. Latvijas ekonomiku var ietekmēt arī Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu fiskālās un finanšu sektora problēmas. Savukārt pozitīvi vērtējamās Latvijas ārējo tirdzniecības partnervalstu attīstības perspektīvas. Zviedrija un Vācija jau šogad uzrāda ievērojami labākus izaugsmes tempus nekā vidēji ES. Arī nākamajam gadam ekonomikas attīstības prognozes Zviedrijai (+2,6%) un Vācijai (+2%), kā arī mūsu kaimiņvalstīm – Krievijai (+4,3%), Lietuvai (+3,1%), Igaunijai (+3,55) ir salīdzinoši pozitīvākas, nekā ES kopumā. Ņemot vērā ievērojamus ārējās vides riskus, pašlaik Finanšu ministrija saglabā piesardzīgu IKP izaugsmes prognozi 2011.gadam +3,3 %, 2012.gadam + 4%, 2013.gadam + 3,9% apmērā.¹

2010.gada 3.ceturksnī ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits, salīdzinot ar attiecīgo periodu gadu iepriekš, ir palielinājies par 0,1%. Kopumā valstī bija nodarbināti 960,4 tūkst.² cilvēku (54,2% no iedzīvotāju kopskaita vecumā no 15

¹ Finanšu ministrijas informācija par makroekonomiskās attīstības scenāriju 2011-2013.gadam, vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvaru 2011-2013.gadam - MK 06.12.2010. sēdes prot. Nr.70 5.§.

² Saskaņā ar darbaspēka apsekojuma metodoloģiju, nodarbināto iedzīvotāju skaitā tika iekļauti 27,7 tūkst. cilvēku, kuri, saglabājot bezdarbnieka statusu, pārskata nedēļā bija nodarbināti (iesaistījās kompleksajos atbalsta

līdz 74 gadiem). Nodarbināto skaits un to īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā ir palielinājies gan salīdzinot ar 2009.gada atbilstošo periodu (attiecīgi 953,9 tūkst. cilvēku un 53,4%), gan salīdzinot ar 2010. gada 2. ceturksni (935,9 tūkst. cilvēku un 52,8%). Nodarbinātības līmenis vīriešiem - 56% un sievietēm - 52,6%.

Apsekojuma rezultāti liecina, ka 2010.gada 3.ceturksnī Latvijā bija 210,2 tūkst. darba meklētāju³ jeb 18% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (nodarbinātajiem un darba meklētājiem). Darba meklētāju skaits un īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitā ir samazinājies gan salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, kad darbu meklēja 214,9 tūkst. cilvēku, to īpatsvars bija 18,4%, gan salīdzinot ar 2010.gada 2.ceturksni (attiecīgi 225,8 tūkst. cilvēku un 19,4%). Darba meklētāju vīriešu īpatsvars ekonomiski aktīvo vīriešu skaitā valstī bija augstāks nekā sievietēm (attiecīgi ekonomiski aktīvo sieviešu skaitā), veidojot 20% un 15,9%.

Gandrīz puse (97,9 tūkst. cilvēku jeb 46,6%) no darba meklētāju kopskaita bija ilgstošie darba meklētāji. To skaits, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, palielinājies gandrīz divas reizes (par 41,2 tūkst.). Esošajā ekonomiskajā situācijā saglabājas liels skaits darba meklētāju, kuriem ir darba pieredze. 2010.gada 3.ceturksnī darba meklētāji ar darba pieredzi bija 183,3 tūkst. jeb 87,2% no darba meklētāju skaita, bet gadu iepriekš šis rādītājs attiecīgi bija 183,9 tūkst. cilvēku un 85,6%.

Atbilstoši Finanšu ministrijas prognozēm turpmākajos gados darba meklētāju skaits pakāpeniski samazināsies – 2011.gadā sasniedzot 17,1%, 2012.gadā 15,5%, 2013.gadā 13,9%.⁴

Reģistrētais bezdarba līmenis 2010.gada 4.ceturksnī nemainīgi saglabājies 14,3% līmenī, reģistrētais bezdarba līmenis pakāpeniski ir samazinājies no 15,3% 2010.gada 3.ceturkšņa sākumā līdz 14,3% 4.ceturkšņa beigās. Nostiprinoties tautsaimniecības attīstībai, bezdarba gada samazinājums ir noturīgs – salīdzinot ar 2010.gada maksimumu martā, reģistrētā bezdarba līmenis līdz gada beigām saruka par trīs procentu punktiem un reģistrēto bezdarbnieku skaits – par 32 tūkstošiem. Tomēr vidējais reģistrētā bezdarba līmenis valstī 2010.gadā kopumā ir augsts – 15,6%.(skatīt 2.tabulu).

pasākumos, piedalījās aktīvajā nodarbinātības projektā “Pasākums noteiktām personu grupām”, kā arī sākot ar 2009.gada septembri, - programmā “Darba praktizēšana pašvaldībās ar 100 Ls stipendiju”).

³ Par darba meklētājiem uzskatāmas personas, kuras pārskata nedēļā nekur nestrādāja un nebija pagaidu prombūtnē no darba (atvaļinājums, slimība u.c.), pēdējo četru nedēļu laikā aktīvi meklēja darbu un darba atrašanas gadījumā bija gatavas tuvāko divu nedēļu laikā sākt strādāt. To skaitā ir gan Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrētie bezdarbnieki, gan personas, kuras meklēja darbu, izmantojot citas darba meklēšanas iespējas.

⁴ Finanšu ministrijas informācija par makroekonomiskās attīstības scenāriju 2011-2013.gadam, vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvaru 2011-2013.gadam (MK 06.12.2010. prot. Nr.70 5.§).

Aģentūrā reģistrēto un darbā iekārtojušos bezdarbnieku, kā arī Aģentūrā pieteikto brīvo darba vietu skaits 2010.gadā pa mēnešiem (uz mēneša beigām)

	Mēnesis	B/d sk. ¹	B/d sk., kas saņem b/d pabalstu	B/d sk., kas saņem b/d/pabalstu % no kopējā b/d sk.	Reģistrēta b/d līmenis %	Aģentūrā pieteikto brīvo darba vietu sk.	Darbā iekārtojušos b/d sk. ⁵
I	Janvāris	186295	88414	47,5%	16,6	1594	5663
	Februāris	192032	81030	42,2%	17,1	1560	6009
	Marts	194253	77676	40,0%	17,3	1696	7366
II	Aprīlis	189881	73116	38,5%	16,7	2111	10190
	Maijs	183476	67012	36,5%	16,2	2533	9307
	Jūnijs	176879	61078	34,5%	15,6	2672	8567
III	Jūlijs	173301	55678	32,1%	15,3	3279	8260
	Augusts	169676	51490	30,3%	15,0	3551	8530
	Septembris	165386	47614	28,7%	14,6	3395	9801
IV	Oktobris	162497	43512	26,8%	14,3	3237	8862
	Novembris	161816	41241	25,5%	14,3	2837	7673
	Decembris	162463	41112	25,3%	14,3	2259	6938

Datu avots: Aģentūra

Analizējot bezdarbnieku grupas, jāatzīmē, ka kopējā bezdarbnieku skaita pieauguma apstākļos, 15-24 gadus vecu jauniešu īpatsvars tomēr svārstās relatīvi nelielā amplitūdā aptuveni 14% robežās, 3.ceturkšņa beigās 14,6% līmenī, 4.ceturkšņa beigās 14,3% līmenī, līdzīgs tas bija arī 2009.gada decembra beigās (14,5%). Savukārt bezdarbnieku kopskaitā pirmspensijas vecuma bezdarbnieku īpatsvars 2010.gada 3.ceturkšņa beigās bija 10,5% un arī 4.ceturkšņa beigās saglabājies nemainīgs, bet salīdzinot ar 2009.gada 4.ceturkšņa beigām tas ir palielinājies par 0,8 procenta punktiem. Palielinājies ir arī personu ar invaliditāti īpatsvars no 4,2% 2009.gada oktobrī līdz 5,5% šā gada oktobrī un decembrī 5,7% – tas liecina, ka pieaugot konkurencei darba tirgū, personām ar invaliditāti darbiekārtotānās ir apgrūtināta, un ir vēlams turpmāks minētā rādītāja monitorings.

Turpina palielināties reģistrēto bezdarbnieku bezdarba ilgums, tāpēc īpaši pieaudzis to bezdarbnieku īpatsvars, kuru bezdarba ilgums pārsniedz 1 gadu-3.ceturkšņa beigās ilgstoši bezdarbnieki bija 32,4%, 4.ceturkšņa beigās šādu bezdarbnieku bija jau 37,7%. Tātad katrs trešais pašreiz reģistrētais bezdarbnieks nav spējis iekārtoties darbā ilgāk par gadu, kas liecina par nepietiekamu brīvo darba vietu skaitu, kā arī par nepieciešamību turpināt īstenot aktivizācijas pasākumus, lai samazinātu augsta strukturālā bezdarba riskus nākotnē. Gada laikā ilgstošo bezdarbnieku skaits ir gandrīz trīskāršojies - no 24 172 (2009.gada decembra beigās) līdz 61331 šā gada decembrī.

No bezdarbnieku kopskaita 2010.gada decembra beigās 54% (skaits - 88118) bija sievietes un 46% (skaits - 74345 vīrieši). Attiecībā uz sadalījumu pa izglītības līmeņiem decembra beigās lielākā daļa bezdarbnieku bija ar iegūtu profesionālo izglītību (36,2%), sekojot bezdarbniekiem ar vispārējo vidējo

⁵ Ar pārrēķinu pēc Valsts ieņēmumu dienesta ziņām

izglītību (28,1%), un bezdarbniekiem ar pamatizglītību (19,5%), bet bezdarbnieku ar iegūtu augstāko izglītību īpatsvars kopējā bezdarbnieku skaitā bija 13%. (*detalizētāku informāciju par bezdarbnieka statistisko portretu 4.ceturkšņa beigās skatīt pielikumā*).

Vienlaikus par stabilizācijas pazīmēm darba tirgū liecina pakāpeniski pieaugošais Aģentūrā pieteikto brīvo darba vietu skaits, salīdzinot ar 2010.gada sākumu tās ir pieaugušas 2 un 3.ceturksnī. Tomēr, ņemot vērā darbā iekārtojušos bezdarbnieku skaitu, var secināt, ka tikai daļa no Latvijas komersantiem brīvās darba vietas piesaka Aģentūrā. Tādēļ Aģentūrai turpmāk ir nepieciešams uzlabot sadarbību ar darba devējiem, ieinteresējot publicēt vakances Aģentūras datu bāzē, kā arī vairāk izmantot Aģentūras pakalpojumus piemeklējot un apmācot sev darbiniekus.

Tabula Nr.3

Brīvo darba vietu skaits un darbā iekārtojušos bezdarbnieku skaits 2010.gadā

Ceturksnis	I			II			III			IV		
	Janv.	Febr.	Marts	Apr.	Maijs	Jūn.	Jūl.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Brīvo NVA pieteikto darba vietu skaits	1594	1560	1696	2111	2533	2672	3279	3551	3395	3237	2837	2259
Bezdarbnieku statuss noņemts (% no b/d sk.) t.sk., jo:	10772 (5,8)	11222 (5,8)	14298 (7,3)	16641 (8,7)	16845 (9,1)	17922 (10,3)	15906 (9,1)	16061 (9,4)	17560 (10,6)	16113 (9,9)	14254 (8,8)	12529 (7,7)
– nepildījuši b/d pienākumus	6040 (3,2)	6126 (3,1)	7601 (3,9)	7611 (4,0)	8699 (4,7)	10582 (5,9)	9376 (5,4)	9102 (5,3)	9117 (5,5)	8964 (5,5)	8491 (5,2)	5591 (3,4)
– iekārtojušies darbā	3870 (2,0)	4216 (2,1)	5572 (2,8)	7981 (4,2)	7097 (4,0)	6357 (3,6)	5602 (3,2)	5872 (3,4)	7144 (4,3)	6113 (3,7)	4923 (3,0)	6938 (4,2)

Datu avots: Aģentūra

Darba devēju pieteikto brīvo darbavietu skaits ekonomiskās krīzes gados ir ievērojami samazinājies un 2010.gada laikā darba devēju pieteikto brīvo darbavietu skaits joprojām, salīdzinot ar bezdarbnieku skaitu, ir niecīgs, tomēr Aģentūras informācija liecina, ka, lai gan salīdzinoši lēni tomēr pieauga Aģentūras reģistrēto brīvo darba vietu skaits 3.ceturksnī, turpretim 4.ceturksnī novērojams brīvo vakancu skaita samazināšanās (oktobrī - 3237, novembrī - 2837, decembrī - 2259), arī attiecīgi darbā iekārtojušos bezdarbnieku skaits salīdzinot ar 3.ceturksni 4.ceturksnī samazinās (ja oktobrī tādu bija 6113, tad novembrī – 4923 un decembrī – 6938).

Bezdarbnieku skaita kritums 1.un 2.ceturksnī bezdarbnieku skaits saruka galvenokārt mazāka bezdarbnieku statusu ieguvušo skaita un lielāka pastāvīgo darbu atradušo skaita ietekmē. Savukārt 3. un 4.ceturksnī tas galvenokārt saistāms ar to, ka arvien vairāk bezdarbnieku zaudēja savu statusu, jo nepildīja

bezdarbnieka pienākumus (tajā skaitā - saistības atkārtoti pierēģistrēties.), iespējams, zaudētas motivācijas dēļ gadījumos, kad bezdarbnieka statusa saglabāšanas vienīgais iemesls ir bezdarbnieka pabalsta saņemšana, bet izmaksas termiņš ir beidzies, un bezdarbnieks nav ieinteresēts gaidīt rindā uz dalību pasākumā „Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās” vai citiem pasākumiem. Bezdarbnieka pabalsta saņēmēju skaits pakāpeniski samazinās un 2010.gada septembrī pabalstu saņēma 47614 personas jeb tikai 28,7% no reģistrētā bezdarbnieku skaita, oktobrī 43512 jeb 26,8%, novembrī 41241 jeb 25,5% un decembrī 41112 jeb 25,3% no reģistrēto bezdarbnieku skaita. Bezdarbnieka pabalsta saņēmēju īpatsvars reģistrēto bezdarbnieku skaitā turpināja samazināties, tādējādi arvien palielinās to bezdarbnieku skaits, kuri paliek bez iztikas līdzekļiem un kuriem pēc atbalsta jāvēršas pašvaldībās (skat.2.tabulu).

Eiropas Komisija 2010.gada decembrī ir publiskojsi savas prognozes ES dalībvalstīm attiecībā uz bezdarba līmeni saskaņā ar starptautisko metodoloģiju. Atbilstoši Eiropas Komisijas prognozēm 2011.gada vidējais bezdarba līmenis Latvijā varētu būt 17,7%, 2012.gadā - 16,2% apmērā.

Arī vidējais reģistrētā bezdarba līmenis turpmākajiem gadiem tiek prognozēts augstā līmenī, jo pakāpeniska ekonomiskās situācijas uzlabošanās sniegs pozitīvu ietekmi uz darba tirgus attīstību un bezdarba līmeņa samazinājumu tikai ar zināmu laika nobīdi un tas notiks salīdzinoši lēni.

Tabula Nr.4

Prognoze reģistrētā bezdarba līmenim

Gads	Reģistrētā bezdarba līmenis %	Reģistrētie bezdarbnieki (vidējais skaits gadā)	Bezdarbnieka pabalsta saņēmēji % no reģistrētajiem bezdarbniekiem	Bezdarbnieka pabalsta saņēmēju skaits
2011	14,0	159 000	30	47 700
2012	12,5	142 000	40	56 975
2013	11,0	125 000	X ^{6*}	X*
2014	9,5	108 000	X*	X*

Avots: LM Darba departaments, LM Sociālās apdrošināšanas departaments, Nodarbinātības valsts aģentūra

Vidējais reģistrētā bezdarba līmenis 2011.gadam tiek prognozēts 14%, 2012.gadam - 12,5%, 2013.gadam -11%, 2014.gadam - 9,5%.

⁶ * Attiecībā uz bezdarbnieku īpatsvaru, kas saņem bezdarbnieka pabalstu, tie varētu būt 2011.gadā 30% un 2012.gadā 40%, mazliet palielinoties arī nākamajos gados, jo jau tagad palielinās bezdarbnieku apgrozījums (no jauna reģistrējušies un statusu zaudējušie). Tā kā tomēr paliek samērā augsts ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars (kur daļa no tiem atbilstoši NVA novērojumiem ir sociālās palīdzības klienti, nevis bezdarbnieki, kas tiešām vēlas iekļauties darba tirgū vai arī ir spējīgi to izdarīt) – tad bezdarbnieku pabalsta nesaņēmēju īpatsvars paaugstināts būs arī turpmāk.

Kaut arī situācija ekonomikā uzlabojas jau kopš gada sākuma un krīzes zemākais punkts jau ir pārvarēts, taču ir svarīgi apzināties, ka šie ir pirmie uzlabojumi ekonomikā un bezdarbs joprojām saglabājas augstā līmenī un iedzīvotāju ienākumi ir zemi.

Jau 2011.gadā nepieciešami papildus finanšu resursi jau tiem, kas tika piešķirti saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 12.oktobra sēdes protokollēmumu (prot. Nr.50 52.§), jo pēc iepriekš minētā lēmuma pieņemšanas ir pasliktinājusies kopējā ekonomiskā situācija ES – īpaši saistībā ar atsevišķu citu ES dalībvalstu parādu problēmām, kas turpinās atstāt iespaidu arī uz Latvijas eksporta iespējām. Līdz ar to arī ekonomiskā situācija Latvijā neuzlabojas tik strauji, cik sākotnēji paredzēts, un joprojām ir novērojamas bezdarbnieku dzīves apstākļu pasliktināšanās tendences, kā arī atsevišķos reģionos 2010.gada beigās bija atsākusies minimāla bezdarba pieauguma tendence. Par situācijas strauju neuzlabošanos liecina arī bezdarbnieka pabalsta saņēmēju skaita samazināšanās reģistrēto bezdarbnieku skaitā, kā arī pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai saņēmēju skaita pieaugums. Vienlaikus ietekmi uz darba tirgus attīstību un nodarbinātību 2011.gadā atstās decembrī pieņemtie Ministru kabineta lēmumi saistībā ar 2011.gada budžetu un to pavadošajiem likumiem, piemēram, minimālās mēneša darba algas paaugstināšana, izmaiņas nodokļu likumdošanā, īpaši darbaspēka nodokļu pieaugums.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas prognozēm⁷ 2011.gadā situācija darba tirgū turpinās uzlaboties, gada 1.ceturksnī sagaidāms neliels nodarbinātības samazinājums, tomēr, sākot ar 2.ceturksni, līdz ar jaunu sezonas darbu parādīšanos, nodarbinātība atsāks palielināties. Kopumā 2011.gadā nodarbināto skaits būs par 3,6% lielāks nekā vidēji 2010.gadā, bet joprojām nepārsniegs 2009.gada vidējo līmeni. Ņemot vērā Ekonomikas ministrijas ziņojumā par makroekonomisko situāciju valstī atspoguļoto, Labklājības ministrija secina, ka saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2009.gadā vidēji bija nodarbinātas 982,8 tūkst. personas, savukārt, pēdējie pieejamie Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka 2010.gada 3.ceturksnī ir nodarbinātas 960 tūkst. personas, no kā izriet, ka 2011.gadā varētu pieaugt darba vietu skaits tikai par aptuveni 22,8 tūkst. darba vietām. Iespējamais darba vietu skaits, kas veidosies tautsaimniecībā, nav pietiekams, lai lielākā daļa reģistrēto bezdarbnieku varētu iekļauties darba tirgū, tāpēc saspringta situācija saglabāsies vēl vismaz tuvākos 3 gadus.

Finansējuma nepietiekamības problēmu turpmākajiem 2011.-2013.gadiem izriet arī no ekonomiskās recesijas apstākļiem, ņemot vērā to, ka 2010.gadā un 2011.gadā tika intensificētas 2010. – 2013.gada struktūrfondu perioda darba tirgus jomai ieplānotās Eiropas Sociālā fonda projektu finanšu plūsmas un kā negatīvās sekas projektu finanšu plūsmas intensificēšanai var minēt jau šobrīd prognozējamo finansējuma nepietiekamību pakalpojumiem 2012. – 2013.gada

⁷ Informatīvais ziņojums „Par makroekonomisko situāciju valstī”- izskatīts 2011.gada 25.janvāra Ministru kabineta sēdē

periodā. Te gan būtiski uzsvērt, ka bezdarbnieku atbalstam paredzētie ESF finanšu resursi tika plānoti pirms ekonomiskās krīzes, kad netika paredzēts tik ievērojams bezdarbnieku skaita pieaugums un tik krasa ekonomiskās situācijas pasliktināšanās (lielākais IKP kritums pasaulē).

Šobrīd ar pieejamo finansējumu 2011.gadā ir iespēja iesaistīt **43 %**, 2012.gadā - **21%**, 2013.gadā tikai **8%** no vidējā prognozētā bezdarbnieku skaita pasākumos, kuru ietvaros tiek sniegts arī finansiāls atbalsts stipendijas vai dotāciju veidā. Lai iesaistītu 2011.gadā **64 %**, 2012.gadā - **52%**, 2013.gadā **43%** no vidējā prognozētā bezdarbnieku skaita pasākumos, kuru ietvaros tiek sniegts arī finansiāls atbalsts stipendijas vai dotāciju veidā, nepieciešams **papildus 65,7 milj. LVL**.

Sadarbībā ar Aģentūru ir izstrādāts finanšu pieprasījums papildus nepieciešamā finansējuma apmēram 2011. - 2013.gadā, kurā arī iekļauts detalizēts pamatojums papildus finanšu nepieciešamībai, kā arī apzināti iespējamie riski un sekas, ja finansējums netiks piešķirts. Finanšu pieprasījums 2011.gada 28.janvārī tika nosūtīts izskatīšanai Finanšu ministrijai.

3. 2010.gada 4.ceturksnī īstenotie nodarbinātības pasākumi

3.1. Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi, Eiropas Sociālā fonda līdzekļi (darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.3.1.1.3.apakšaktivitātes "Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība" 1. un 2.kārta).

Finansējuma apmērs:

Aktivitātes Nr.	Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. gadu (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
	04.02.00	Valsts valoda	2 395 259	2 395 259	2 395 259	0	100.0
	04.02.00	Neformālās izglītības ieguve	1 274 433	1 274 433	1 274 433	0	100.0
	04.02.00.	Apmācība pie darba devēja tam vajadzīgā speciālista sagatavošanai	232 345	232 345	232 345	0	100.0
1.3.1.1.3.	63.06.00	Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība Latvijā	635 213	635 213	635 212	1	100.0
1.3.1.1.3.	63.06.00	Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība Latvijā 2.kārta	21 022 782	21 022 782	21 022 782	0	100.0

Pasākumā plānotais iesaistāmo skaits 2010.gadā – 57661 personas (t.sk. 2010.gadā no tām plānots iesaistīt no jauna 51805 personas). Kopumā 2010.gadā pasākumā iesaistīti 57940 bezdarbnieki, savukārt 2010.gada 4.ceturksnī 27920 bezdarbnieki piedalījās Profesionālajā apmācībā, pārkvalifikācijā vai kvalifikācijas paaugstināšanas un neformālās izglītības ieguve pasākumos, no jauna dalību pasākumā uzsāka 15578 bezdarbnieki. 8503 bezdarbnieki jeb 17,5% no apmācību pabeigušo skaita 6 mēnešu laikā pēc pabeigšanas iekārtojušies darbā.

Bezdarbnieku skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī piedalījušies profesionālās apmācības, pārkvalifikācijas vai kvalifikācijas paaugstināšanas un neformālās izglītības ieguves pasākumos

Pasākums	No iepriekšējiem cet. pārejošo b/d ⁸ skaits	B/d. sk., kas no jauna uzsākuši dalību pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas piedalījušies pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas atskaitīti no apmācības (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas pabeiguši apmācību (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas turpina dalību pasākumā uz 31.12.	B/d. sk., kas iekārtojušies darbā uz 31.12. ⁹	B/d. sk., kas vēlas piedalīties Pasākumā uz 31.12.
	1.	2.	3. =1.+2.	4.	5.	.6.	7.	8.7.
Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana	4739	968	5707	739	10785	72	2259	16749
Apmācība pie darba devēja	394	630	1024	99	352	713	274	1115
Profesionālā apmācība elektroniskās apmācības formā	0	0	0	0	0	0	0	41
Neformālās izglītības programmas (bez programmas "Valsts valodas apguve")	4728	10957	15685	1549	29825	4510	5342	41559
Neformālā izglītības programma "Valsts valodas apguve"	1823	3018	4841	889	7512	197	627	9209
Pirmā un otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas apguve	658	5	663	41	12	637	1	78
Kopā	12342	15578	27920	3317	48486	6129	8503	68751

Pasākuma „Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana” un „Pirmā un otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības

⁸ Šajā un turpmākajās tabulās bezdarbnieku skaits tiks lietots saīsināti – b/d.sk.

⁹ B/d skaits, kas pirmo 6 mēnešu laikā pēc pabeigšanas iekārtojušies darbā, ņemot vērā tikai tos, kuri pabeidz dalību pasākumā 2010.gadā.

programmas apguve” ietvaros 4.ceturksnī apmācību uzsākuši 973 bezdarbnieki, t.sk. 610 jeb 62,7% sievietes, visvairāk šādās programmās:

- 1) Projektu vadīšana (244);
- 2) Apsardzes darbs (198);
- 3) Pārdošanas darba organizācija (175);
- 4) Komercedarbības pamati (166);
- 5) Grāmatvedība-kvalifikācijas paaugstināšana (83);
- 6) Ķīmisko procesu tehniķis (36);
- 7) Elektrokāra vadīšana (24);
- 8) Analītiskās ķīmijas tehniķis (12);
- 9) Farmācijas produktu pārdošana (12);
- 10) Preču iesaiņošana (12).

Savukārt, Neformālās izglītības programmu ietvaros 4.ceturksnī apmācību uzsākuši 13975 bezdarbnieki un darba meklētāji, t.sk. 8797 jeb 62,9% sievietes, visvairāk šādās programmās:

- 1) Datorzinības bez priekšzināšanām (2246);
- 2) Angļu valoda bez priekšzināšanām (2171);
- 3) Valsts valodas sagatavošana zemākā līmenī (1618);
- 4) Valsts valodas sagatavošana vidējā līmenī (989);
- 5) Datorzinības ar priekšzināšanām, specifisku programmu apguve (838);
- 6) Projektu vadība bez priekšzināšanām (815);
- 7) C kategorijas autovadītājs (806);
- 8) Vācu valoda bez priekšzināšanām (557);
- 9) Valsts valodas sagatavošana augstākā līmenī (411)
- 10) Angļu valodas profesionālā leksika ar priekšzināšanām (315)

Problēmas ar pasākumu ieviešanu un to risinājumi.

2010. gada 4. ceturksnī izstrādāts normatīvais regulējums¹⁰ bezdarbnieku apmācību turpmākai nodrošināšanai, izmantojot kupona metodi. Metodes ieviešanu, kas ļaus bezdarbniekam pašam izvēlēties mācību iestādi, kurās pilnveidot savas zināšanas un prasmes, plānots uzsākt ar 2011.gada 2.ceturksni.

3.2. Pasākumi noteiktām personu grupām

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi, Eiropas Sociālā fonda līdzekļi (darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.4.1.1.2.apakšaktivitāte "Atbalstītās nodarbinātības pasākumi mērķgrupu bezdarbniekiem").

¹⁰ 2010.gada 28.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1223 „Grozījumi 2008.gada 10.marta Ministru kabineta noteikumos Nr.166 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem”” (spēkā no 01.01.2011.)

Finansējuma apmērs:

Aktivitātes Nr.	Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010 (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. gadu (LVL)	Izpilde uz 30.12.2010. pret gada plānu %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
	04.02.00	Pasākumi noteiktām personu grupām	1 038 232	1 038 232	1 038 232	0	100.0
1.4.1.1.2.	63.06.00	Pasākumi noteiktām personu grupām	1 540 086	1 540 086	1 540 086	0	100.0

Pasākumā plānotais iesaistāmo skaits 2010.gadā ir 2771 personas (t.sk. 2010.gadā no tām plānots iesaistīt no jauna 1923 personas). 2010.gadā pasākumā iesaistīti 2980 bezdarbnieki, savukārt 2010.gada 4.ceturksnī pasākumos piedalījās 2121 bezdarbnieki, no jauna dalību pasākumā uzsāka 1041 bezdarbnieki. 523 bezdarbnieki jeb 70,6% no pasākuma pabeigušo skaita 6 mēnešu laikā pēc pabeigšanas iekārtojušies darbā.

Bezdarbnieku skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī piedalījušies Pasākumos noteiktām personu grupām (invalidiem, neizdevīgiem darbiniekiem)

No iepriekšējiem cet. pārējo b/d ¹¹ skaits	B/d. sk., kas no jauna uzsākuši dalību pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas piedalījušies pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas atskaitīti no apmācības (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas pabeiguši apmācību (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas turpina dalību pasākumā uz 31.12.	B/d. sk., kas iekārtojušies darbā uz 31.12. ¹²	B/d. sk., kas vēlas piedalīties Pasākumā uz 31.12.
1.	2.	3.=1.+2.	4.	5.	6.	7.	8.
1080	1041	2121	290	740	1951	523	6732

Problēmas ar pasākumu ieviešanu un to risinājumi.

ESF projekta „Pasākumi noteiktām personu grupām” ietvaros 2010.gadā izveidotas visas plānotās darba vietas, tomēr darba vietu izveide nenotika tik intensīvi kā plānots, jo:

- 1) neskatoties uz Aģentūras aktivitātēm visā Latvijā projekta popularizēšanai, zema bija darba devēju vēlme iesaistīties projekta īstenošanā, jo īpaši vasaras mēnešos, kad bija atvaļinājumu laiks.
- 2) Ergoterapeitu pakalpojumi bija pieejami tikai ar septembra mēneša beigām, jo Iepirkumu uzraudzības birojā (turpmāk - IUB) tika iesniegta sūdzība un pakalpojuma saņemšanas process ieilga.

¹¹ Šajā un turpmākajās tabulās bezdarbnieku skaits tiks lietots saīsināti – b/d.sk.

¹² B/d skaits, kas pirmo 6 mēnešu laikā pēc pabeigšanas iekārtojušies darbā, ņemot vērā tikai tos, kuri pabeidz dalību pasākumā 2010.gadā.

3.3. Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi.

Finansējuma apmērs:

Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010.(LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. gadu (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
04.02.00	Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi	593 814	593 814	593 814	0	100.0

Pasākumā plānotais iesaistāmo skaits 2010.gadā – 57529 personas. 2010.gada 4.ceturksnī dalību konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos bija uzsākuši 20128 darba meklētāji un bezdarbnieki. Kopumā 2010.gadā dalību konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos bija uzsākuši 59515 darba meklētāji un bezdarbnieki.

Bezdarbnieku un darba meklētāju skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī piedalījušies Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos (bez informatīvajām dienām)

B/d. sk., kas uzsākuši dalību pasākumā	B/d. sk., kas atskaitīti no pasākuma	B/d. sk., kas pabeiguši pasākumu	B/d. sk., kas iekārtojušies darbā ¹³	B/d. sk., kas vēlas piedalīties Pasākumā uz 31.12.
1.	2.	3.	4.	5.
20128	577	59095	6820	26105

4.ceturksnī Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu lielākais dalībnieku skaits iesaistīti šādos

kursos:

- 1) Valsts valodas prasmju attīstīšana (624);
- 2) Prasme publiski runāt un uzstāties (355);
- 3) Grāmatvedība un nodokļi uzņēmējdarbībā (336);
- 4) Uzņēmējdarbības un komercdarbības pamati (322);
- 5) Sarunu vadīšana un argumentācijas māksla (322);
- 6) Pašapziņas celšana un savas individualitātes apzināšanās (303);
- 7) Lietišķās rakstības prasmes (239);
- 8) Psiholoģiskās barjeras noņemšana cittautiešiem apgūstot valsts valodu (187);
- 9) Dāvanu iesaiņošana (182);
- 10) Floristikas pamati un aktualitātes (181).

¹³ B/d skaits, kas pirmo 6 mēnešu laikā pēc pabeigšanas iekārtojušies darbā, ņemot vērā tikai tos, kuri pabeidz dalību pasākumā 2010.gadā.

semināros:

- 1) Kā sagatavoties darba intervijai (1266);
- 2) Kā atrast darbu (982);
- 3) Komunikāciju un problēmu risināšanas spēja (701);
- 4) Biznesa plāna izveides pamati uzņēmējdarbības uzsākšanai (598);
- 5) Pašnodarbinātas personas tiesiskie jautājumi (530);
- 6) Vispārīgie pamati komercdarbības vai uzņēmējdarbības uzsākšanai (435);
- 7) Emocionālā inteliģence (362);
- 8) Grāmatvedības uzskaites pamatprincipi (284);
- 9) Prasme strādāt pārmaiņu laikos (282);
- 10) Konflikts un saskarsme (273).

lekcijās:

- 1) Darba meklēšanas efektivitāte (2990);
- 2) Darba tiesības (2486);
- 3) Stress un tā pārvarēšana (1305);
- 4) Psiholoģiskās barjeras pārvarēšana darba meklēšanas procesā (900);
- 5) Ģērbšanās veiksmi (639);
- 6) Lietišķā etiķete (558);
- 7) Sociālā tīkla aktivizēšana darba meklēšanas procesā (438);
- 8) Darba aizsardzība (285);
- 9) Sociālās tiesības (212);
- 10) Stresa menedžments (147).

individuālajās konsultācijās:

- 1) Psihologs (1093);
- 2) Jurists (1081);
- 3) Sociālais darbinieks (291);
- 4) Maksātnešpējas konsultants (215).

3.4. Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi, Eiropas Sociālā fonda līdzekļi (darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.3.1.5.aktivitātes “Vietējo nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānu ieviešanas atbalsts” pirmā kārtā).

Finansējuma apmērs:

Aktivitātes Nr.	Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010 (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. gadu (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
1.3.1.5.	63.06.00	Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai	27 238 492	27 238 492	27 238 492	0	100.0

Pasākumā plānotais iesaistāmo skaits 2010.gadā ir 64358 (t.sk. 2010.gadā no tām plānots iesaistīt no jauna 48200 personas). 2010.gadā dalību pasākumos bija uzsākuši 68979 bezdarbnieki, 4.ceturksnī no jauna dalību pasākumā uzsāka 13038 bezdarbnieki.

*Bezdarbnieku skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī
 piedalījušies pasākumā Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās*

No iepriekšējiem cet. pārejošo b/d sk.	B/d. sk., kas no jauna uzsākuši dalību pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas piedalījušies pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas atskaitīti no pasākuma (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas pabeiguši pasākumu (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas turpina dalību pasākumā uz 31.12.	B/d. sk., kas vēlas piedalīties Pasākumā uz 31.12.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
16536	13038	29574	14192	42267	12617	50328

Problēmas ar pasākuma ieviešanu un to risinājumi.

Aģentūras rīkotā atklātā konkursa „Ātri nolietojamā inventāra un palīgmateriālu nodrošināšana un piegāde pašvaldībām” (NVA Nr.2010/57_ESF) rezultāti tika apstrīdēti (Iepirkumu uzraudzības birojs sūdzību atzina par nepamatotu), kā rezultātā līgums minētā iepirkuma ietvaros tika noslēgts 2010.gada decembrī. Ņemot vērā, ka pašvaldībām no septembra nebija iespējas projekta ietvaros iegādāties ātri nolietojamo inventāru un palīgmateriālus, decembrī tika veikti apjomīgi pasūtījumi, kurus atklātā konkursa uzvarētājs nespēj nodrošināt līgumā noteiktajos termiņos. Aģentūra rūpīgi sekos līgumsaistību izpildei no piegādātāja puses un neizpildes gadījumā lems par līguma laušanu un jauna iepirkumu izsludināšanu.

3.5. Pasākumi komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi.

Finansējuma apmērs:

Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010 (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. gadu (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
04.02.00	Pasākumi komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai	438 909	438 909	438 909	0	100.0

Pasākumā plānotais iesaistāmo skaits 2010.gadā ir 450 personas (t.sk. 2010.gadā no tām plānots iesaistīt no jauna 350 personas). 4.ceturksnī jauni dalībnieki nav iesaistīti, 2010.gada 4.ceturksnī konsultācijas biznesa plāna

Īstenošanai turpina saņemt 78 bezdarbnieki, kuru biznesa plāni tika atbalstīti 2009.gadā, kā arī 140 no jauna iesaistītie bezdarbnieki. Saņemti ekspertu atzinumi par biznesa plānu īstenošanu (gan par 2008. gan 2009.gadā atbalstītajiem biznesa plāniem). Biznesa plānu īstenošana kopumā ir atbilstoša pašreizējai ekonomiskai situācijai. Ar diviem no 2009.gada atbalsta saņēmējiem līgums par atbalsta saņemšanu lauzts, jo netika pildītas uzņemtās līgumsaistības

*Bezdarbnieku skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī
piedalījušies Pasākumos komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai*

No iepriekšējiem cet. pārējošo b/d sk.	B/d. sk., kas uzsākuši dalību pasākumā	B/d. sk., kas atskaitīti no pasākuma	B/d. sk., kas pabeiguši pasākumu	B/d. sk., kas turpina dalību pasākumā (t.sk. pārējošie no 1., 2., 3.cet.)	B/d. sk., kas vēlas piedalīties Pasākumā uz 31.12.
1.	2.	3.	4.	5.	6.
98	140	7	20	216	636

Problēmas ar pasākuma ieviešanu un to risinājumi.

Plānoto rādītāju un finanšu apguvi ietekmē ar pasākuma īstenošanu saistīto iepirkumu gaita. Tā kā ekspertu iepirkums noslēdzās bez rezultāta (izsludināts jauns iepirkums) un par abiem iepirkumiem (konsultantu un ekspertu) IUB saņemtas sūdzības, kavējas pasākuma uzsākšana. 2010.gada 4.ceturksnī pasākuma īstenošanu – konsultācijas biznesa plāna izstrādē – uzsāka 140 bezdarbnieki (Zemgales, Kurzemes, Latgales reģionu filiāļu bezdarbnieki), no kuriem 46 labākie tiks atbalstīti un saņems NVA atbalstu (2011.gada 1.ceturksnī). Par Rīgas un Vidzemes reģiona konsultantu iepirkuma rezultātiem IUB sūdzības izskatīšana noslēdzās 2010.gada 30.decembrī, kā rezultātā 211 Rīgas un Vidzemes reģiona filiāļu bezdarbnieki dalību pasākumā uzsāks 2011.gada 1.ceturksnī.

3.6. Kompleksie atbalsta pasākumi

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi, Eiropas Sociālā fonda līdzekļi (darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.4.1.1.1.apakšaktivitāte “Kompleksi atbalsta pasākumi iedzīvotāju integrēšanai sabiedrībā un darba tirgū”).

Finansējuma apmērs:

Aktivitātes Nr.	Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010 (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. gadu (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
1.4.1.1.1.	63.06.00	Kompleksi atbalsta pasākumi	3 296 691	3 296 691	3 296 690	1	100.00
	04.02.00	Jauniešu darba	87 466	87 466	87 466	0	100.0

		prakšu nodrošināšana					
--	--	-------------------------	--	--	--	--	--

Pasākumā plānots 2010.gadā nodrošināt 22073 pasākuma aktivitātes (t.sk. individuālajās un grupu konsultācijas, karjeras plānošanas konsultācijas, psihologa konsultācijas, jaunieši bezdarbniekiem obligātās veselības pārbaudes, jauniešu darba prakses).

Ņemot vērā to, ka pasākuma ietvaros vienai personai iespējams saņemt vairākus pakalpojumus, 2010.gada 4.ceturksnī pasākumā iesaistījās **4040** personas 6106 pasākuma aktivitātēs:

- Individuālajās un grupu konsultācijas – 4456 (karjeras plānošanas konsultācijas – 3699, speciālista - psihologa konsultācijas – 757);
- jauniešu darba prakse– 1400;
- 250 obligātās veselības pārbaudes.

Kopumā 2010.gadā pasākumā iesaistījās 14 482 personas 22 189 pasākuma aktivitātēs:

- Individuālajās un grupu konsultācijas – 18 397 (karjeras plānošanas konsultācijas – 16 229, speciālista - psihologa konsultācijas – 2 168 bezdarbnieki);
- jauniešu darba prakse – 2 614;
- 1178 obligātās veselības pārbaudes.

2327 bezdarbnieki jeb 13,6% no pasākuma pabeigušo skaita 6 mēnešu laikā pēc pabeigšanas iekārtojušies darbā.

Atbilstoši Aģentūras Finanšu sadales komisijas apstiprinātajiem rādītājiem, rezultatīvie rādītāji šai aktivitātei ir palielināti pamatojoties uz piešķirtajiem papildus līdzekļiem no projekta aktivitātes „Bērnu pieskatīšanas pakalpojums”.

*Bezdarbnieku skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī
piedalījušies Kompleksajos atbalsta pasākumos*

No iepriekšējiem cet. pārejošo b/d sk.	B/d. sk., kas no jauna uzsākuši dalību pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas piedalījušies es pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas atskaitīti no dalības pasākuma (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas pabeiguši dalību pasākumu (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas turpina dalību pasākumā uz 31.12.	B/d. sk., kas iekārtojušies darbā ¹⁴	B/d. sk., kas vēlas piedalīties Pasākumā uz 31.12.
1.	2.	3.=1.+2.	4.	5.	6.	7.	8.
1878	4040	5918	315	17074	2357	2327	6870

Problēmas ar pasākuma ieviešanu un to risinājumi.

¹⁴ B/d skaits, kas pirmo 6 mēnešu laikā pēc pabeigšanas iekārtojušies darbā, ņemot vērā tikai tos, kuri pabeidz dalību pasākumā 2010.gadā.

Lai risinātu jauniešu bezdarba problēmu Latvijā, kas saistīta ar **pieredzes trūkumu**, Labklājības ministrija izstrādāja jaunu pasākumu „**Darba prakses jauniešiem**”. Šis pasākums, kura īstenošanu Aģentūra uzsāka 2010.gada 2.ceturksnī, bija paredzēts jauniešiem vecuma grupā no 18 līdz 24 gadiem, kuriem nav darba pieredzes. Pasākuma ietvaros jaunieši var piedalīties 6 - 12 mēnešus ilgā praksē, kuras laikā saņem stipendiju 120 LVL apmērā. Piedaloties pasākumā, jaunietis iegūst pirmās praktiskās zināšanas darba prakses vadītāja vadībā, papildus jaunietim tiek nodrošinātas veselības pārbaudes, apdrošināšana pret iespējamām nelaiemes gadījumiem darba praktizēšanas vietās, kā arī pielāgojumi jauniešiem ar invaliditāti.

Pasākuma īstenošanas gaitā 2010.gadā Labklājības ministrija veica pasākuma ieviešanas efektivitātes izpēti, kā rezultātā pasākums un ar to saistītais normatīvais regulējums¹⁵ tika pilnveidots ar mērķi sniegt efektīvāku atbalstu jaunietim. Sākot ar 2011.gadu, jauniešiem būs iespēja piedalīties jaunā pasākumā „Darba vieta jaunietim”. Pasākuma mērķis ir veicināt jauniešu bezdarbnieku ilgtspējīgāku integrāciju darba tirgū, šim nolūkam pārveidojot pasākumu “Darba prakses jauniešiem” par pasākumu „Darba vieta jaunietim”, līdz ar to pārejot no „apmācības darba vietā” pieejas un veicinot paša jaunieša un nākamā darba devēja savstarpēji atbildīgu un uz nākotni vērstu sadarbību. Pasākuma „Darba vieta jaunietim” ietvaros darba devējs un jaunietis bezdarbnieks noslēdz darba līgumu, kas, savukārt, veicina pastāvīgas darba vietas izveidi un jaunieša bezdarbnieka ilgstošu nodarbinātību. Šādas pieejas efektivitāte atzīta arī starptautiskā līmenī un tiek īstenota, piemēram, Austrijā, jo ir pierādījies, ka tā veicina gan jauniešu bezdarbnieku integrāciju darba tirgū, gan darba devēju motivāciju turpināt darba tiesiskās attiecības ar pasākuma „Darba vieta jaunietim” dalībnieku arī pēc šī pasākuma noslēgšanās. Tāpat šādas pieejas ietvaros dalībai pasākumā piesakās darba devēji, kam ir lielāka motivācija ilglaicīgi, arī beidzoties Aģentūras pasākumam, atbalstīt jauniešu un attīstīt viņu spējas konkrētās profesijas apgūvē.

Pasākumā tiks iesaistīti nelabvēlīgā situācijā esošie jaunieši bezdarbnieki vecumā no 18 līdz 24 gadiem, - jaunieši, kas reģistrējušies Aģentūrā jau vismaz sešus mēnešus, jaunieši pēc bērna kopšanas atvaļinājuma un jaunieši ar invaliditāti. Pasākums nodrošinās iespēju iegūt darba pieredzi laika periodā līdz 9 mēnešiem, pakāpeniski apgūstot jaunas prasmes un iemaņas. Pasākuma ietvaros darba devējs var saņemt dotāciju par jaunieša bezdarbnieka nodarbināšanu:

- Ls 100 pirmo sešu mēnešu laikā (150 Ls, ja nodarbināts jaunietis ar invaliditāti);
- Ls 50 atlikušo trīs mēnešu laikā (100 Ls, ja nodarbināts jaunietis ar invaliditāti).

¹⁵ 2010.gada 28.decembra Ministra kabineta noteikumi Nr.1223 „Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 10.marta noteikumos Nr.166 "Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenošanu izvēles principiem”

Papildus darba devējs var saņemt ikmēneša darba algas dotāciju darba vadītājam, kas strādā ar darbā pieņemtajiem jauniešiem bezdarbniekiem. Nodarbinot piecus jauniešus, darba vadītājam tiek piešķirta dotācija 50 % apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēra, attiecīgi par viena jaunieša darba vadīšanu saņemot vienu piekto daļu no minētās darba algas dotācijas.

2011.gadā jauniešiem būs iespēja piedalīties t.s. „Jauniešu darbnīcās”¹⁶, kur viena pasākuma ietvaros jaunieši sevi varēs izmēģināt vairākās profesijās. Šī aktivitāte ir izstrādāta, lielā mērā balstoties uz Austrijas pieredzi, kas izmantota, pateicoties 2010.gadā noslēgtajam Labklājības ministrijas un Austrijas Darba ministrijas sadarbības līgumam. „Darbnīcas jauniešiem” pasākuma mērķis ir veicināt jauniešu bezdarbnieku, vecumā no 15 līdz 24 gadiem, kuri nav ieguvuši profesionālo izglītību vai nav bijuši iepriekš nodarbināti, atbilstošas un informētas izvēles izdarīšanu par turpmāko izglītības jomu, ar ko saistīt turpmāko darba dzīvi. Pasākuma ietvaros jauniešiem bezdarbniekam izglītības iestādē tiks dota iespēja izmēģināt trīs profesionālās jomas, katrā no jomām darboties trīs nedēļas, lai iepazītos ar to specifiku un gūtu pirmo pieredzi, kas ļautu izdarīt pamatotu izglītības un profesionālās darbības jomas izvēli. Pasākuma ietvaros paredzēta ikmēneša stipendija Ls 40 apmērā (jauniešiem ar invaliditāti Ls 60).

Papildus, lai veicinātu jauniešu pirmās darba pieredzes iegūšanu, ir izstrādāts jauns aktīvās darba tirgus politikas pasākums „**Atbalsts jauniešu brīvprātīgajam darbam**”. Pasākuma mērķis ir veicināt jauniešu bezdarbnieku vecumā no 18 līdz 24 gadiem aktivitātes sabiedrības labā, popularizējot brīvprātīgā darba iespējas Latvijā un veicinot tā attīstību, ņemot vērā brīvprātīgā darba potenciālu jauniešu bezdarbnieku aktivizācijai un sagatavošanai darba tirgum, jo īpaši samazinātas ekonomiskās aktivitātes apstākļos darba tirgū.

Pasākuma ietvaros jauniešiem bezdarbniekam biedrībās un nodibinājumos to statūtos noteikto funkciju veikšanai tiks dota iespēja strādāt sabiedrības labā (pasākums ilgst līdz 6 mēnešiem). Ņemot vērā nevalstisko organizāciju bezpeļņas un bieži vien projektorientēto darbību, pasākuma ietvaros paredzēta ikmēneša stipendijas izmaksa Ls 40 apmērā (jauniešiem ar invaliditāti Ls 60).

3.7. Profesionālā apmācība bezdarba riskam pakļautām personām

Ekonomiskās krīzes laikā daudzās ES dalībvalstīs tika ieviestas īstermiņa atbalsta shēmas uzņēmumiem, kuriem ekonomiskās krīzes dēļ ir samazinājusies ekonomiskā aktivitāte, un šī iemesla dēļ ir jāatlaiž darbinieki. Šādu atbalsta shēmu ietvaros tika sniegts finansiāls atbalsts, lai uzņēmējs varētu darbinieku neatlaist, bet gan nodarbināt to nepilnu darba laiku. Atbalsta shēmas pozitīvās puses ir darba vietu saglabāšana, kvalificēta darba spēka noturēšana, izvairīšanās no papildu izmaksām, kas rodas atlaižot darbiniekus vai apmācot no jauna pieņemtus darbiniekus. Vienlaikus atbalsta shēmām novērotas arī negatīvās

¹⁶ Pasākums tiek finansēts no valsts speciālā budžeta.

pusēs, piemēram, uzņēmumi, pat tie, kas sākotnēji neplānoja atlaist darbiniekus, piesaka darbinieku atlaišanas gadījumus, lai saņemtu atbalstu, kā arī ne vienmēr atbalsts tiek sniegts ilgspējīgām darba vietām, kas pēc atbalsta saņemšanas beigām turpina savu pastāvēšanu, tāpat jāņem vērā tautsaimniecības struktūra – vai tā ir ilgspējīga, vai arī nepieciešamas tautsaimniecības strukturālas izmaiņas, piemēram, tautsaimniecības pārorientēšanās no iekšējā patēriņa uz eksportu. Līdz ar to šāda veida atbalsta izmantošana ir atzīstama tikai kā īstermiņa, krīzes risināšanas mehānisms, bez tam šāda veida atbalsts ir vairāk piemērots tautsaimniecībai ar stabilu un ilgspējīgu struktūru bez būtiskas nepieciešamības restrukturizēties.

Ņemot vērā straujo bezdarba pieaugumu, 2009.gadā tika ieviests jauns pasākums „Apmācību programmas bezdarba riskam pakļautām nodarbinātām personām”, kas deva iespēju personai pilnveidot savas profesionālās prasmes un iemaņas laikā, kad ir samazinājies darba devēja pasūtījumu daudzums ekonomiskās krīzes vai globalizācijas apstākļu dēļ, un tādēļ persona ir spiesta strādāt nepilnu darba laiku. Pasākumā tika izmēģināta „apmācību kuponu” sistēma.

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi, Eiropas Sociālā fonda līdzekļi (darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.3.1.1.5.apakšaktivitāte “Atbalsts bezdarba riskam pakļauto personu apmācībai”).

Finansējuma apmērs:

Aktivitātes Nr.	Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
1.3.1.1.5.	63.06.00	Profesionālā apmācība bezdarba riskam pakļautām personām	3 411 170	3 411 170	3 411 169	1	100.0

Pasākumā plānotais iesaistāmo skaits 2010.gadā ir 5798 personas (t.sk. 2010.gadā plānots iesaistīt no jauna 2635 personas). Kopumā 2010.gadā pasākumā iesaistītas 5798 personas.

Bezdarba riskam pakļauto personu skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī piedalījušies pasākumā Profesionālā apmācība bezdarba riskam pakļautām personām

No iepriekšējiem cet. pārejošo personu skaits	Personu sk., kas uzsākuši dalību pasākumā	Personu sk., kas atskaitīti no pasākuma	Personu sk., kas pabeiguši pasākumu	Personu sk., kas turpina dalību pasākumā (t.sk. pārejošie no 1., 2., 3.cet.)	Personu sk., kas vēlas piedalīties pasākumā
1.	2.	3.	4.	5.	6.
485	166	188	5527	0	1

Pasākuma ietvaros 4.ceturksnī visvairāk apmācība uzsākta šādās profesionālās pilnveides programmās:

- 1) Angļu valoda apkalpojošās nozares darbiniekiem (bez priekšzināšanām) (43);
- 2) Datoru lietošanas pamati (31);
- 3) Pārdošanas darbu organizācija (28);
- 4) Darba aizsardzības speciālists (14);
- 5) Angļu valoda (bez priekšzināšanām) (11);
- 6) Pamatlīmeņa zināšanu programma HACPP (paškontroles sistēma pārtikas uzņēmumos) (10);
- 7) Tirdzniecības darbinieku marketinga komunikācijas pilnveide (10);
- 8) Grāmatvedība - kvalifikācijas paaugstināšana, e-apm. (6);

Projekts „Profesionālā apmācība bezdarba riskam pakļautām personām” īstenots no 01.09.2009. līdz 31.12.2010. visā Latvijas teritorijā. Kopumā projekta īstenošanas 16 mēnešos 5887 bezdarba riskam pakļautas personas realizējušas vēlmi paaugstināt savu konkurētspēju – galvenokārt vecumā no 25-54 gadiem un ar vidusskolas izglītību.

Kopumā 2010.gadā pasākumā iesaistītas 5798 bezdarba riskam pakļautas personas šādās profesionālās tālākizglītības programmās:

- 1) Informācijas ievadīšanas operators (268);
- 2) Grāmatvedis (235);
- 3) Grāmatvedis, e-apmācība (120);
- 4) Mazumtirdzniecības veikala pārdevējs (115);
- 5) Florists (106);
- 6) Pavārs (104);
- 7) Loka metināšana ar mehānisko iekārtu inertās gāzes vidē (MIG) (79).

un šādās pilnveides programmās:

- 1) Angļu valoda (ar un bez priekšzināšanām), kā arī dažādām nozarēm (886);
- 2) Datormācība, dažādos līmeņos un nozares prasībām (480);
- 3) Darba aizsardzības speciālistu un uzticības personu sagatavošana (385);
- 4) Grāmatvedība, kvalifikācijas paaugstināšana, (dažādi līmeņi) (264);
- 5) Komerczinības, to pamati. Mazā biznesa organizēšana (dažādi līmeņi) (256)
- 6) Projektu vadība, dažādos līmeņos (221)

Pasākums īstenots laikā, kad vērojams nepilnu laiku strādājošo skaita nepārtraukts pieaugums no 6% 2008.gada 1.ceturksnī, 11% maksimumu sasniedzot 2010.gada 1.ceturksnī, līdz 9,3% 2010.gada 2.ceturksnī.

Visvairāk apmācības uzsākuši vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu un motociklu remonta, kā arī apstrādes rūpniecības nozarēs strādājošie. Pasākuma ietvaros visvairāk izvēlētie kursi ir saistīti ar svešvalodu

apguvi, datormācību, projektu vadību, grāmatvedību, informācijas ievadīšanu, mazumtirdzniecības veikala pārdevēja prasmju pilnveidi. 470 jeb 7,9% pasākuma laikā vai pēc pasākuma kļuvuši par bezdarbniekiem – visvairāk mazumtirdzniecības veikala pārdevēji, pavāri, šuvēji un grāmatveži. Tas pierāda, ka Latvijas gadījumā šis pasākums ne vienmēr varēja saglabāt ilglaicīgi darba vietu, jo dažām nozarēm bija nepieciešamas strukturālas izmaiņas. Ņemot vērā nepilna laika strādājošo personu samazināšanās tendences, 2010.gada februārī tika pieņemts lēmums pasākuma „Apmācību programmas bezdarba riskam pakļautām nodarbinātām personām” īstenošanu pabeigt 2010.gada laikā, neradot pārejošās saistības uz 2011.gadu.

3.8. Karjeras konsultācijas

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi.

Finansējuma apmērs:

Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010 (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. gadu (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
07.03.00	Karjeras konsultācijas	274 462	274 462	274 462	0	100.0
04.02.00	Karjeras konsultācijas	104 542	104 542	104 542	0	100.0

Pasākumā plānotais iesaistāmo skaits 2010.gadā ir 91364 personas. Kopumā 2010.gada 12 mēnešiem Karjeras konsultācijas pasākumā saņēmušas 78404 personas jeb 89% no 2010.gadā plānotā. Vēlmi saņemt karjeras konsultāciju pakalpojumus uz 31.12.2010. izteikuši 9316 bezdarbnieki un darba meklētāji. Jāņem vērā, ka viena persona var saņemt karjeras konsultācijas gan kā bezdarbnieks, darba meklētājs, gan kā cita persona un viena persona var saņemt vairākas karjeras konsultācijas (kopumā 2010.gadā vidēji 1,4 karjeras konsultācijas).

3.9. Nodarbinātības valsts aģentūras inspektoru asistentu apmācība un prakse

Pasākums izveidots, pamatojoties uz Ministru kabineta atbalstīto Konceptiju par iespējām stiprināt Nodarbinātības valsts aģentūras kapacitāti, lai spētu apmierināt pakalpojumu pieprasījuma palielinājumu (Ministru kabineta 2009.gada 16.oktobra rīkojums Nr.712), un tā mērķis ir nodrošināt teorētisku un praktisku apmācību nodarbinātības dienestu pakalpojumu sniegšanas jomā, īpašu uzsvaru liekot uz darbu ar darba devēju un darbā iekārtošanās pakalpojumiem, ar tai sekojošu darba praksi Aģentūras inspektora asistenta amatā jauniešiem vecumā līdz 25 gadiem ar augstāko izglītību. Pasākumam plānoti divi posmi, katrs 11 mēnešu garumā.

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi, Eiropas Sociālā fonda līdzekļi (darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.3.1.1.3.apakšaktivitātes "Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība" 3.kārta).

Finansējuma apmērs:

Aktivitātes Nr.	Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. gadu (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
1.3.1.1.3.	63.06.00	Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība Latvijā 3.kārta	136 925	136 925	136 925	0	100.0

Bezdarbnieku skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī piedalījušies pasākumā Nodarbinātības valsts aģentūras inspektora asistentu apmācība un prakse

No iepriekšējiem cet. pārejošo b/d sk.	B/d. sk., kas no jauna uzsākuši dalību pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas piedalījušies pasākumā 4.cet	B/d. sk., kas atskaitīti no pasākuma (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas pabeiguši pasākumu (kopā 1. līdz 4.cet.)	B/d. sk., kas turpina dalību pasākumā uz 31.12.	B/d. sk., kas vēlas piedalīties Pasākumā uz 31.12.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
68	6	74	14	0	68	26

Pasākumā plānotais iesaistāmo skaits 2010.gadā ir 72 personas (t.sk. 2010.gadā plānots iesaistīt no jauna 72 personas). 2010.gadā pasākumā iesaistīti 82 bezdarbnieki, kas ir 114% no plānotā.

Problēmas ar pasākuma ieviešanu un to risinājumi.

2010.gada 4.ceturksnī pasākums īstenots atbilstoši noteiktajam mērķim – iesaistot darba praksē 82 jauniešus bezdarbniekus, tika stiprināta Aģentūras kapacitāte, kā arī, iegūstot darba pieredzi NVA, paaugstinājās iesaistīto bezdarbnieku konkurētspēja darba tirgū (13 jaunieši neturpina praksi, jo stājušies darba tiesiskajās attiecībās, t.sk. 3 no tiem strādā NVA).

Taču pasākumā iesaistīto bezdarbnieku mainības dēļ, ir problemātiska nepārtraukta praktikantu nodrošināšana visās 72 prakses vietās NVA filiālēs. Praksi pārtraukušo bezdarbnieku vietā, tiek iesaistīti citi bezdarbnieki. Tā kā dažas projekta aktivitātes, t.sk. darba prakse, tika uzsāktas vēlāk nekā plānots, bija nepieciešams pagarināt projekta īstenošanas termiņu par 3 (trīs) mēnešiem, līdz 30.06.2012., lai nodrošinātu 2010.gada 23.februāra Ministru kabineta noteikumos Nr.181 „Noteikumi par darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.3.1.1.3.apakšaktivitātes "Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība" trešo kārtu” paredzēto 11 mēnešu darba prakses termiņu 2. prakses grupai.

3.10. Mūžizglītības pasākumi nodarbinātām personām

Pasākuma mērķis ir veicināt mūžizglītības pieejamību pieaugušajiem visā Latvijas teritorijā, sniedzot iespēju papildināt un pilnveidot darbam nepieciešamās prasmes un kompetences. Izmantojot kuponu sistēmu, izglītības programmu izvēlas pati bezdarba riskam pakļautā persona sadarbībā ar karjeras konsultantu. Pasākuma īstenošana uzsākta 2010.gada 21.jūlijā. No 2010.gada 6.septembra uzsākta personu apmācība profesionālās pilnveides programmās, no 26.oktobra - neformālās izglītības programmās. Ņemot vērā, ka 2010.gada 3.decembrī tika sasniegts plānotais pasākumā reģistrēto personu skaits esošā finansējuma ietvaros, jaunu kuponu izsniegšana netiek organizēta no 2011.gada 13.janvāra. Minētie lēmumi saistīti ar projektam pieejamo budžetu 2011.gadā.

2010.gadā plānots pasākumā iesaistīt 5060 personas. Uz 31.decembri izsniegti 9853 kuponi, iesaistītas 5155 personas, kas ir 102% no plānotā.

Finansējuma avots: valsts budžeta līdzekļi, Eiropas Sociālā fonda līdzekļi (darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" 1.2.2.1.2.apakšaktivitāte "Atbalsts mūžizglītības politikas pamatnostādņu īstenošanai").

Finansējuma apmērs:

Aktivitātes Nr.	Apakšprogrammas kods		2010.gadā apstiprināts budžetā (LVL)	Finansēšanas plāns 12 mēnešiem (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. (LVL)	Plāna neizpilde uz 31.12.2010. (LVL)	Izpilde uz 31.12.2010. pret gada plānu %
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7=5-6	8=6/4*100
1.2.2.1.2	63.06.00	Mūžizglītības pasākumi nodarbinātām personām	895 121	895 121	895 121	0	100.0

Personu skaits, kas 2010.gada 4.ceturksnī piedalījušies Mūžizglītības pasākumos nodarbinātām personām

No iepriekšējiem cet. pārejošo personu sk.	Personu sk., kas no jauna uzsākuši dalību pasākumā 4.cet	Personu sk., kas piedalījušies pasākumā 4.cet	Personu sk., kas atskaitīti no pasākuma (kopā 1. līdz 4.cet.)	Personu sk., kas pabeiguši pasākumu (kopā 1. līdz 4.cet.)	Personu sk., kas turpina dalību pasākumā uz 31.12.	Personu sk., kas vēlas piedalīties pasākumā uz 31.12.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
468	4727	5195	41	395	4719	5971

2010.gada 4.ceturksnī Mūžizglītības pasākumos nodarbinātām personām **profesionālās pilnveides programmās** iesaistīto skaits kopā bija 2150 personas. Visvairāk apmācība uzsākta šādās jomās:

- 1) Angļu valoda (dažādiem zināšanu līmeņiem)(736);
- 2) Grāmatvedība, nodokļi, finanšu vadība un plānošana (227);
- 3) Darba aizsardzība un drošība, ugunsdrošība (210);

- 4) Datormācība, datortīkla administrēšana, mājas lapu veidošana u.c. (167);
- 5) Apsardzes darbs (110);
- 6) Skaistumkopšana (friziera, ķermeņa un sejas kopšanas, nagu modelēšanas pakalpojumi) (82);
- 7) Citas valodas (vācu, franču, latviešu, krievu, spāņu) (79);
- 8) A, B, C, E, F kategorija traktortehnikas vadītājiem un kustības drošība (74);
- 9) Komerccarbība un pašnodarbinātība (42).

2010.gada 4.ceturksnī Mūžizglītības pasākumos nodarbinātām personām **neformālās izglītības programmās** iesaistīto skaits kopā bija 2577 personas.

Visvairāk apmācība uzsākta šādās jomās:

- 1) Angļu valoda (dažādiem zināšanu līmeņiem) (1987);
- 2) Citas valodas (vācu, latviešu, itāļu, spāņu, dāņu, norvēģu, krievu val.) (290);
- 3) Datorzinības(70);
- 4) Psiholoģija un saskarsme (35).

4. Kopsavilkums un secinājumi

1. Reģistrētais bezdarba līmenis 2010.gada 4.ceturksnī ir samazinājies līdz 14,3%, salīdzinot ar 2010.gada 3.ceturkšņa beigām, tas ir samazinājums par 0,3 procentu punktiem.
2. Palielinājies ir reģistrēto bezdarbnieku bezdarba ilgums, īpaši pieaugot to bezdarbnieku īpatsvaram, kuru bezdarba ilgums pārsniedz 1 gadu. 3.ceturkšņa beigās ilgstoši bezdarbnieki bija 32,4%, 4.ceturkšņa beigās jau 37,7 %, kas liecina par nepietiekamu brīvo darba vietu skaitu tautsaimniecībā, kā arī par nepieciešamību turpināt īstenot aktivizācijas pasākumus, lai vienlaikus nodrošinātu gan bezdarbnieku ekonomisko aktivizāciju, gan samazinātu augsta strukturālā bezdarba riskus nākotnē.
3. 2010.gadā Aģentūras aktīvās darba tirgus politikas pasākumos ir sniegti 287 810 pakalpojumi¹⁷, no tiem 133 857¹⁸ jeb **76 %** no vidējā bezdarbnieku skaita pasākumu ietvaros tika sniegts arī finansiāls atbalsts stipendijas vai dotāciju veidā. Dalībnieki sadalījumā pa aktīvās darba tirgus politikas pasākumiem: 31% saņēma karjeras konsultācijas, 22% piedalījās pasākumā „Darba praktizēšana ar stipendiju pašvaldībās”, 20% konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos, 20% piedalījās apmācības programmās, 3% apmācībās bezdarba riskam pakļautām personām, 1,4% kompleksajos atbalsta pasākumos, 1% pasākumos noteiktām personu grupām programmās u.c.
4. 2010.gadā 18173 bezdarbnieki 6 mēnešu laikā pēc aktīvās darba tirgus politikas pasākuma pabeigšanas iekārtojušies darbā, kas ir 14% no bezdarbnieku skaita, kuri pabeiguši dalību aktīvās darba tirgus politikas pasākumos 2010.gadā¹⁹. Ņemot vērē ierobežoto brīvo darba vietu skaitu, šobrīd nevar mērīt aktīvās darba tirgus politikas efektivitāti tikai ar šo īstermiņa politikas efektivitātes mērīšanas instrumentu, kas parāda cik cilvēki ir atrisinājuši savu bezdarba problēmu. Vienlaikus jāņem vērā, ka aktīvās darbi tirgus politikas pasākumi (apmācība, pārkvalifikācija), ne tikai veicina iespējas ātrāk atrast darbu, bet dod arī iespējas personām papildināt savas zināšanas un iegūt kvalificētāku darbu, līdz ar to dodot lielāku pievienoto vērtību gan indivīda līmenī (saņemot lielāku atalgojumu), gan arī uzņēmuma līmenī (sniedzot ar savām zināšanām papildus pievienoto vērtību uzņēmuma attīstībā), gan arī valstiskā līmenī, palielinot ekonomikas potenciālu.

¹⁷ Viens cilvēks var saņemt vairākus pakalpojumus.

¹⁸ Visi pasākumi, izņemot karjeras konsultācijas, konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi un mūžizglītības kupons.

¹⁹ Ņemot vērā tikai tos aktīvās darba tirgus politikas pasākumus, kuru efektivitāte mēra ar darbiekārtošanās rādītājiem (t.i. apmācības, pasākumi noteiktām personu grupām, konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi, kompleksie atbalsta pasākumi)

5. Papildus Aģentūras organizētajos pasākumos 2010.gadā piedalījās 10682 nodarbinātas personas, kuras izmantojot mūžizglītības aktivitāšu sniegtās iespējas ir pilnveidojušas savas zināšanas un konkurētspēju darba tirgū.
6. 2010.gada 4.ceturksnī Ministru kabinets 2010.gada 28.decembrī sēdē pieņēma grozījumus 2008.gada 10.marta Ministra kabineta noteikumos Nr.166 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem” (noteikumi Nr.1223, spēkā no 01.01.2011.), ar kuriem kuponu sistēmas tiek attiecināta arī uz bezdarbnieku apmācības, pārkvalifikācijas, kvalifikācijas celšanas un neformālās izglītības pasākumiem. Bez tam noteikumos veikta virkne citu grozījumu aktīvās darba tirgus politikas pasākumu optimizēšanai, t.sk., ieviešot jaunus pasākumus jauniešiem-bezdarbniekiem: „Darbnīcas jauniešiem” un „Atbalsts jauniešu brīvprātīgajam darbam” un pārveidojot pasākumu „Jauniešu darba prakses” par pasākumu „Darba vieta jaunietim”.
7. 2010.gadā aktīvās nodarbinātības pasākumu ieviešanu kavēja pārsūdzības iepirkumu procedūru ietvaros, kā arī gan darba devēju, gan pašu bezdarbnieku aktivitātes kritums līdzdalībai aktīvās darba tirgus politikas pasākumos vasaras mēnešos. Vienlaikus regulāra (ik ceturkšņa) aktīvo nodarbinātības pasākumu ieviešanas pārbaude ir ļāvusi operatīvi novērst apzinātās problēmas vai pārtraukt vai pilnveidot pasākumus (Aģentūras iekšējo procedūru pilnveides, informatīvie ziņojumi, MK noteikumu grozījumi²⁰), lai aktīvās darba tirgus politikas pasākumus ieviestu gan ietekmes ziņā uz tautsaimniecību, gan darbā iekārtošanas rādītāju, gan izmaksu ziņā efektīvi.
8. Ņemot vērā darba tirgus prognozes un no tā izrietošo finansējuma nepietiekamību aktīvās darba tirgus politikas pasākumiem laika periodā no 2011. līdz 2013.gadam, sadarbībā ar Aģentūru ir izstrādāts detalizēts pieprasījums papildus nepieciešamā finansējuma piešķirumam laika periodam 2011. - 2013.gadam, kas 2011.gada 28.janvārī tika nosūtīts izskatīšanai Finanšu ministrijai.

²⁰ Grozījumi 2008.gada 10.marta Ministra kabineta noteikumos Nr.166 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem”:

- [16.02.2010. MK noteikumi Nr.151 \("LV", 34 \(4226\), 02.03.2010.\)](#) [stājas spēkā ar 03.03.2010.]
- [29.06.2010. MK noteikumi Nr.603 \("LV", 108 \(4300\), 09.07.2010.\)](#) [stājas spēkā ar 10.07.2010.]
- [28.12.2010. MK noteikumi Nr.1223 \("LV", 5 \(4403\), 11.01.2011.\)](#) [stājas spēkā ar 12.01.2011.]

5. Pielikums „Bezdarbnieka statistiskais portrets 2010.gada 31.decembrī”

Tabula Nr.1

Pēc dzimuma		
Sievietes 88118	162463 Bezdarbnieki no tiem:	Vīrieši 74345
35865	Ilgstošie bezdarbnieki 61331 37,8%	25466
12816	Jaunieši – bezdarbnieki vecumā 15 – 24 gadi 23203 14,3%	10387
9475	Pirmspensijas vecuma 17109 10,5%	7634
4744	Invalīdi – bezdarbnieki 9345 5,8%	4601
3257	Personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma 3344 2,1%	87
57	Personas pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma vietām 526 0,3%	469

Tabula Nr.2

Pēc izglītības		
13950	Augstākā 19927 12,3%	5977
30119	Profesionālā izglītība 58902 36,2%	28783
25742	Vidējā vispārējā 45661 28,1%	19919
15839	Pamatizglītība 32514 20,0%	16675
1903	Zemāka par pamata 4231 2,6%	2328
565	Nav norādīta 1228 0,8%	663

Tabula Nr.3

Pēc valsts valodas prasme		
6229	Valsts valodas augstākā pakāpe 8584 5,3%	2355
16243	Valsts valodas vidējā pakāpe 24432 15,0%	8189
8709	Valsts valodas zemākā pakāpe 18615 11,5%	9906
48916	Izglītība iegūta valsts valodā 90599 55,8%	41683
8021	Nav valsts valodas atestācijas 20233 12,5%	12212

Tabula Nr.4

Pēc bezdarba ilguma		
32175	Līdz 6 mēnešiem 64041 39,4%	31866

20078	No 6 līdz 12 mēnešiem 37091	22,8%	17013
33452	No 1 līdz 3 gadiem 57607	35,5%	24155
2413	3 gadi un vairāk 3724	2,3%	1311

Tabula Nr.5

Pa vecuma grupām			
1926	15 – 19 gadi 3614	2,2%	1688
10890	20 – 24 gadi 19589	12,1%	8699
10027	25 – 29 gadi 17332	10,7%	7305
9162	30 – 34 gadi 16263	10,0%	7101
9434	35 – 39 gadi 17623	10,9%	8189
9410	40 – 44 gadi 17893	11,0%	8483
10822	45 – 49 gadi 20972	12,9%	10150
12039	50 – 54 gadi 22981	14,1%	10942
11644	55 – 59 gadi 21158	13,0%	9514
2764	60 gadi un vairāk 5038	3,1%	2274

Datu avots: Aģentūra

Labklājības ministre

I. Jurševska

31.01.2011.
7912
L. Pauga
67021503, Linda.Pauga@lm.gov.lv

¹ Tabulās bezdarbnieku skaits tiek lietots saīsināti – b/d.sk.